

POLET

GLASILO KRŠČANSKE DELAVSKE MLADINE

MLADINSKA ZVEZA

J. S. Z. - LJUBLJANA PRILOGA „DEL. PRAVICI“, 26. SEPTEMBRA 1935

K velikemu cilju

Stoletja in tisočletja se že presnavlja obličje človeštva. Stare izrabljene oblike in sile se umikajo novim, mladim močem. Tudi v današnji dobi je tako.

Preživlja se obličje človeške družbe, današnjega družbenega reda. Človeštvo samo se duši v tem redu, ki ga je samo postavilo. In zopet vidimo, da vstajajo mlade sile — kakor pri vseh velikih presnavljanjih v zgodovini —, ki s svojo mlado močjo, žrtvami in velikim idealizmom postavljajo temelje za novo obličje človeštva: za pravico in ljubezen, na kateri bo stal nov družbeni red.

Mladina je vedno stala v prvih bojnih vrstah delovnega ljudstva. Kri mladine je posvetila delavsko borbo, dala ji je pečat svetosti in zagotovilo zmage — prav kakor je kri mučencev zagotovila zmago Kristusovemu odrešivnemu evangeliju. Vse pravice, ki jih danes že ima delovno ljudstvo, so posvečene s trpljenjem žrtev, ki so za zmago pravice morale pretrpeti nešteta preganjanja, pregnanstva, ječe, smrt.

Prav tako moramo biti mi, udarniki krščanskega socializma, pripravljene na žrtve. Težek boj nas čaka na naši poti do zmage pravice. Kapitalizem je kakor zver iz Skrivnega razodetja: v zadnjih zdihljajih, ko vidi, da bo izgubil svojo moč, ko vedno bolj razpada v nemožne oblike, bo njegova besnost najhujša. Kapitalistična družba ne bo izbirala sredstev v boju proti borcem za pravico in ljubezen.

Pripraviti se moramo za ta veliki boj; boj, ki ga je pričel prav za prav že pred 1900 leti Kristus na križu, katerega so nadaljevali milijoni njegovih junaških borcev. Tudi mi moramo postati njegovi borci, tudi mi se moramo boriti za zmago njegove blagovesti v vsem življenju človeštva. Za nas njegov evangelij ne sme biti to, kar je množici drugih »kristjanov«: formalnost, firma. Za nas je Kristusova blagovest življenje. Ves njegov nauk je obsežen v veliki besedi: »Prva zapoved: ljubi Gospoda, svojega Boga — in druga, ki je tej enaka: svojega bližnjega kakor samega sebe!« Na teh dveh zapovedih bo stal novi pravični družbeni red, za katerega se mi borimo.

Da se pa usposobimo za to borbo, moramo najprej sami v svojih lastnih dušah ta nauk utrditi, sprovesti ga moramo v življenje. Postati moramo apostoli ljubezni in pravice.

Čim bolj se danes materialistično naziranje družbe in farizejsko kristjanstvo izživlja v sebičnosti in sovraštvu in teptanju pravice —

tem bolj mora v nas goreti čisti ogenj Kristusovega duha, prav kakor je gorel v Njem samem in v dušah Njegovih apostolov in mučencev, teh velikih duhov, ki so se v teku stoletij dvignili nad povprečno in materialistično nizino »krščanskih« narodov.

Farizeji, saduceji in poganska družba so bili najhujši sovražniki Kristusove blagovesti in njegovih borcev, dočim je preganjano, teptano in zaničevano delovno ljudstvo videlo v njej rešitev. Ta borba pa se ni omejila samo na prva stoletja, ampak traja dalje, bije se še danes in se bo bila skozi do zmage ljubezni in pravice. Tudi danes se bore farizeji, saduceji in poganska družba proti oznanjevalcem ljubezni in pravice. Tudi danes bi še vsi ti ljudje Kristusa križali in ga križajo v njegovih borbah, v nas samih, ki se borimo za zmago njegove blagovesti.

Tudi današnji farizeji in saduceji ne gledajo v Kristusu Boga ljubezni in pravice, ampak gledajo v njem zemskega kralja, ki naj reši politično zasluženo ljudstvo in upostavi kraljestvo Izraelovo, ki naj utrdi politično moč učiteljev postave.

Mi, krščansko socialistični udarniki, pa gledamo v Njem Boga ljubezni in pravice, kralja miru in dobrega Očeta in varuha vseh bednih, lačnih in žejnih pravice, preganjanih, žalostnih in tlačanih množic; v Njem gledamo tudi strašnega Sodnika, ki bo ne le na sodni dan, ampak že v bodočih dneh sodil ljudi po delih ljubezni do bližnjega in pravice, ki jo je oznanil v pridigi na gori. V Njem gledamo tudi izganjavca kramarjev in prekupčevalcev iz hiše božje, sovražnika farizejev, pobeljenih grobov, ki kličejo »Gospod! Gospod!«, ljubezni pa ne poznajo. Mi gledamo v Kristusu Maščevalca zoper tiste, ki delavcem in najemnikom odtrgujejo zaslužek, ki preganjajo vdove in sirote, katerih kri vpije v nebo po maščevanju.

Mi verujemo v Kristusovo blagovest ljubezni in pravice, mi upamo v zmago ljubezni in pravice — mi ljubimo vse žejne ljubezni in pravice. Zato se moramo tudi boriti.

Borili se bomo, žrtvovali se bomo, ljubili bomo. Na ta način bomo podrli temelje današnje farizejske, saducejske in poganske družbe in bomo zgradili nov red, novo družbo — tisočletno Kristusovo kraljestvo ljubezni in pravice, kakor ga Evangelist napoveduje v Skrivnem razodetju.

Tone F.

Delo Mladinske zveze v bodočem letu

Bližamo se jeseni in zimi in s tem času, ki je najbolj prikladen za delovanje v kulturnih organizacijah. Mislili so izleti in lepi sončni dnevi, večeri so vedno daljši in često nam bo postalo dolg čas, ko ne bomo vedeli kam s časom. Zaželeli si bomo družbe in dela.

Mladinska zveza mora ta čas dobro uporabiti. Zbrati mora v svoj krog vse poštene in idealne delavce in delavke. Kakšno pa naj bo delo MZ v tej zimski dobi, v sezoni za društveno udejstvovanje?

V zavesti svoje velike naloge mora MZ najprej zbrati sodelavcev, ide-

alnih borcev in navdušenih delavcev, prežetih delavske zavednosti in idej krščanskega socializma. Vsaka skupina si mora ustvariti trden, stalen krog takih ljudi. Saj ni treba, da bi jih bilo Bog ve kako veliko, glavno je, da so tisti, ki so, dobri, navdušeni in požrtvovalni ljudje za naše velike naloge. Gledati moramo na kvaliteto, ne toliko na kvantiteto. — V mnogih delavskih krajih skupine še niso ustanovile Mladinske zveze, ki pa je za naš pokret tako važna, da je ne bi smeli pogrešati nikjer, kjerkoli že deluje

Jugoslovanska strokovna zveza. Neodpustljivo napako bi storile skupine JSZ, ki bi tega ne upoštevale. Zato naj se v letošnji zimski dobi ustanove skupine MZ povsod, kjerkoli že obstoji skupina JSZ!

Najvažnejša naloga MZ je vzgoja delavske mladine. Delavski položaj je danes tako slab v pretežni meri zaradi nezavednosti delavcev samih. MZ jim mora vcepiti delavsko zavednost in strokovno izobrazbo. Vzgojiti mora borce, udarne čete delovnega ljudstva! MZ mora v ta namen zbirati svoje članstvo k stalnim mesečnim, najbolje pa tedenskim sestankom. Ti sestanki naj bodo čisto prijateljskega, družabnega značaja, tako da se bodo člani počutili na njih kakor v družini. Sestanke naj spremlja vesela pesem delavcev in delavk, tudi tamburaši, kjer jih imajo, naj pokažejo svojo spretnost. Glavna naloga takih sestankov pa naj bodo predavanja in razgovori po njih. Za snov ne bomo jemali stvari, ki za delavstvo niso prav nič važne, kakor jih tako često slišimo v drugih kulturnih in prosvetnih organizacijah. Na naših sestankih hočemo seznaniti članstvo z velikimi vprašanji človeške družbe, z naukom in idejami krščanskega socializma, s temelji pravičnega družbenega reda, s položajem delavstva pri nas in v drugih državah, z našimi zakoni in socialnimi institucijami ter zahtevami delavstva v današnjem položaju. Prav tako moramo delavstvo seznaniti z vsemi ostalimi vprašanji, ki živo posegajo v njihovo življenje. Snovi je več kot preveč in glede tega pač nikdar ne bomo v zadregi. Le na ta način bomo delavstvo lahko vzgojili v prave borbene in zavedne delavce, ki bodo sposobni, da bodo vodili usodo delovnega ljudstva v vseh okoliščinah in ki bodo s svojim delom pripravljali pot lepši delavski prihodnosti. Vzgojiti moramo avantgardo delavskega pokreta, stavebenike novega družabnega reda!

Zelo važno vzgojno sredstvo za delavstvo in tudi za ostalo občinstvo je tudi odrsko udejstvovanje. Z igrami in akademijami bomo lahko krepko zaorali z našo mislijo tudi v vse javno življenje. Pri izboru iger pa ne smemo pozabiti karkoli. Pred vsem moramo izbirati igre, ki obravnavajo socialne probleme; zelo bi pa odsvetoval take, ki so izključno meščanske in s popolnoma meščansko miselnostjo. Tu bi opozoril pred vsem na Kuretovo Zbirko ljudskih iger, ki ima marsikaj za nas delavce zelo uporabnega, n. pr. »Boštjan iz predmestja«. To igro bi morale vse skupine MZ vzeti v svoj program. Ni pa treba, da bi igrali izključno le socialne igre, saj glede njih še nimamo tako velikega izbora. Vzemimo še druge, narodne (n. pr. Finžgarjeve in Meškove), ki ne stavijo prevelikih zahtev glede odra in scenerije. Ne

smemo zametavati tudi dobrih veselih iger, ki pa morajo biti duhovite in dostojne. — Večjo važnost kakor doslej moramo polagati tudi na akademije in podobne prireditve. Vodstvo MZ je že spomladi razposlalo kratke programe za take prireditve. V skupinah, ki imajo tudi svoje pevske in tamburaške zборе, bo glede takih prireditev že toliko lažje. — Važno sredstvo za vzgojo so tudi filmi. Tudi na to bodo morale skupine misliti, kjer bi se dalo izvesti. Vendar pa izbire v ozkih filmih žal nimamo velike, dočim predvajanje širokih filmov preveč stane. (Opozoril bi samo na en krasen socialen film Luisa Trenkerja »Izgubljeni sin«.) — Pri tem delu moramo sami najti različnih načinov in snovi, da bomo lahko uspešno vzgajali delavstvo na odru ter obenem tudi občinstvo v dvorani.

V današnjem času, ko je sport postal že nekak kult stoletja, moramo izrabiti tudi tega delavstvu in pokretu v korist. Mladino moramo pridobiti tudi s sportom. Ustanovimo po skupinah lahkoatletske, smučarske in planinske krožke. Posebno v mestih in večjih industrijskih krajih je to nujno potrebno. Mladina v teh krajih potrebuje gibanja in sonca. S tem bomo koristili tudi telesnemu razvoju delavske mladine. Gojimo lahko tudi druge panoge sporta, n. pr. hazeno, odbojko itd. Pri vsem tem pa moramo paziti, da to ne bo prestopilo pravih meja pameti in resnosti. Stremljenje za rekordstvom za nas ni umestno. Sport je za nas le sredstvo, pripomoček k splošni telesni in duševni kulturi. Sploh se nam na polju sporta odpira zelo velik delokrog, ki ga moramo izrabiti v korist delavstva.

Tudi nedoraslo mladino moramo pridobiti v naš krog. Vsa ta mladina bo šla v tovarne, ko si bo mogla kruh sama služiti. Zato jo moramo pripraviti za težko življenjsko borbo s pomočjo MZ. Sola danes mlademu človeku dá jako malo koristnega za življenjsko borbo. Zato mora MZ to mladino v svojem delokrogu vzgojiti in pripraviti. Ta mladina bo čez leta, ko se bomo mi umaknili ali omagali v življenjskem boju. Ta mladina bo naše ideje nosila v pozne rodove, po njej bomo gradili temelje novi družbi. Zato moramo na to mladino polagati največjo važnost. Smatramo to vprašanje kot prvenstveno nalogo MZ! Mladino zaposlimo v sportu, prirejamo ji poučna predavanja in vesele družabne sestanke, dajmo ji možnost, da v MZ izrabi vse svoje mlade sile in idealna stremjenja!

To naj bi bil v glavnem načrt za naše delo v bližajoči se zimski sezoni. Seveda je to le načrt, ki ga bo treba prilagoditi krajevnim razmeram in potrebam. Pri vsem tem našem delu pa naj nas vodi veliko, vseobsegajoče načelo: Boj za zmagó pravice in ljubezni, boj za uveljavitev delovnega ljudstva v človeški družbi in za nov pravičen družbeni red!

Nad 3000 vajencev brez šolskega pouka

Statistično je ugotovljeno, da je bilo v šolskem letu 1934/35 nad 3000 vajencev brez šolskega pouka. Vsled tega je Jugoslovanska strokovna zveza naslovila na kralj. bansko upravo posebno vlogo z zahtevo, da se številčno stanje zaposlenosti vajencev po občinah ugotovi in v vseh krajih, kjer je nad 20 vajencev, otvori obrtno nadaljevalna šola. Dopolnimo v celoti:

Podpisana Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani obvešča, da je bilo v Dravski banovini v šolskem letu 1934/35 nad 3000 trgovskih in obrtniških vajencev brez šolskega pouka. Zaradi tega naprošamo kralj. bansko upravo, da se stanje zaposlenosti obrtnega in trgovskega naraščaja v posameznih občinah uradno ugotovi.

Iz priložene statistike je razvidno le število zdravniško preiskanih vajencev pred vstopom v uk obrti in trgovine po zdravniških okoliših pri OUZD in TBPD samo za leto 1933/1934 do 30. avgusta 1935. To je za dve leti in 8 mesecev.

Učna doba vajencev pa pri nas ne traja

samo 3 leta, ampak je pri večini strok izvedena 4-letna učna doba. V Celju je n. pr. vpeljana še za šivilje 4-letna učna doba.

Zaradi novih naredb za obveznosti obiskovanja strokovnega šolstva je nujno potrebno, da se zberejo podatki potom obrtnih združenj, in sicer: Ime in priimek vajenca (ke), rojstno leto, dan in mesec, začetek učne dobe, dan, mesec, leto, uči se obrti - stroke, učna doba traja, ime mojstra in kraj obratovanja.

Ti podatki bi služili za ustanovitev novih strok. šol in tečajev. Ne smemo namreč pozabiti, da vajenci v poznejši dobi hudo pogrešajo šolskega strokovnega izpričevala, ker se povsod zahteva po zakonu za izpit za pomočnike, kaj šele za mojstrski izpit, še bolj pa v življenju. Marsikateremu profesionalnemu delavcu služi tako izpričevalo dobro za javno službo.

Upamo, da bo kralj. banska uprava upoštevala navedene podatke in razloge in bi ukrenila vse, da odpremo naši delavski mladini šolski hram za časa učne dobe vseh povsod v Dravski banovini.

Iz centrale

Vse krajevne skupine Mladinske zveze JSZ obveščamo, da se bo v **nedeljo, dne 6. oktobra 1935** vršil redni letni občni zbor ob 9 dopoldne v mali dvorani Delavske zbornice. Podrobne informacije in navodila bodo prejele vse skupine s posebno okrožnico.

Iz naših skupin

ZALOG. Temelje nove kulturne organizacije Mladinske Zveze smo v četrtek, dne 12. t. m. položili. S težavo smo dobili skromen lokal, kar pa nas ne bo motilo pri našem bodočem delu. Na ustanovnem sestanku sta nam tov. Rozman iz Ljubljane in tov. Pangeršič nanašala potrebo, smisel, delo in ideje, krščansko soc. kulturne organizacije. Nato smo izmed pristopivših članov izvolili odbor, ki se je dne 15. t. m. konstituiral takole: **Pangeršič Ivan**, predsednik, **Sevšek Srečko**, tajnik, **Marn Ivan**, blagajnik, **Smerajc Alojzij** in **Vrankar Ivan** odbornika. Nato smo sklenili vpeljati redne tedenske sestanke, na katerih bomo obravnavali kulturna, socialna, gospodarska in druga za kulturno organizacijo potrebna vprašanja. Zajeti hočemo v svoj delokrog mladino in tudi starejše brez razlike stanu in poklica ter voditi dosledno kršč. soc. vzgojo delovnega človeka. Živi borba za duhovno in materijelno svobodo!

OELJE. Članstvo naše skupine in M. Z. se pripravljaja za idejno odersko prireditev. Člani! Z delom smo pričeli, vaša dolžnost je, da prikošitate zraven in to prav vsi! Nismo za to tu, da bi bili samo vpisani, to še ni nič, treba je delati, vsi drugi, ki drugače mislijo se morejo le osmešiti.

BANOVINSKI ODBOR ZA STROKOVNE NADALJEVALNE ŠOLE. Ban dravske banovine je imenoval v banovinski odbor za strokovne nadaljevalne šole dele člane: **Mihajl Presl** (inspektor strokovnih šol pri banovini), **Rudolf Golouh** in **Ivan Tavčar**; zastopniki strokovnega šolstva direktor dr. **Pirjavec**, prof. **Ivan Znidarčič** in inž. **Viktor Turnšek**, kot zastopniki zbornice **TOI Josip Rebek**, dr. **Čiril Pavlin** in dr. **Pless**, zastopniki Delavske zbornice **Alojzij Leskovešek**, **Vladimir Kravos** in **Joško Rozman**.

Odbor je imel v ponedeljek 12. avgusta svojo prvo sejo na kateri je razpravljalo o imenovanjih upraviteljev in učiteljev strokovno-obrtno nadaljevalnih šol za šolsko leto 1935.

S tem odborom je končno položen temelj res temeljitemu delu za vzgojo dobrega in strokovno usposobljenega obrtnega naraščaja.

Strokovne nadaljevalne šole obvezne za trgovske vajence.

Ministrstvo za trgovino in industrijo, je izdalo tole okrožnico za lastnike trgovin, industrijskih podjetij in obrti: Na podlagi prvega odstavka čl. 298 obrtnega zakona in čl. 54 uredbe o strokovnih nadaljevalnih šolah so omenjene osebe dolžne pošiljati svoje učence in pomočnike v strokovne nadaljevalne splošne obrtne šole. Trgovski učenci in pomočniki so obvezani hoditi v strokovne nadaljevalne šole po čl. 299 obrtnega zakona in čl. 4 uredbe o strokovnih nadaljevalnih šolah. Med te šole spadajo tudi trgovski kolegiji za trgovsko mladino. Lastniki obrti, ki bi ne pošiljali svojih učencev in pomočnikov v navedene šole bodo kaznovani po določbah čl. 393 obrtnega zakona z denarno globo 25 do 1.500 Din pri upravnih oblasteh prve stopnje.

Šolska okrožnica bi bila potrebna, da se izda tudi za obrtne delavnice, kajti ravno obrtniki v več primerih zadržujejo svoje vajence, da ne morejo posecati pouka v obrtno nadaljevalnih šolah.